

Sähköisen reseptin käyttöönotto Tampereen suun terveydenhuollossa

Feliks Korkiainen

Opinnäytetyö
Toukokuu 2013
Tietojenkäsittelyn koulutus-
ohjelma
Terveysalan tietohallinnan
suuntautumisvaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Terveysalan tietohallinnan suuntautumisvaihtoehto

KORKIAINEN, FELIKS:

Sähköisen reseptin käyttöönotto Tampereen suun terveydenhuollossa

Opinnäytetyö 23 sivua, joista liitteitä 1 sivu
Toukokuu 2013

Tämä opinnäyte perehtyy sähköisen reseptin käyttöönottoon Tampereen suun terveydenhuollossa ja siihen, kuinka hyvin se onnistui, olivatko käyttäjät tyytyväisiä sähköiseen reseptiin uutena toimintona ja kuinka helppokäyttöinen se oli heidän mielestään. Työn toimeksiantaja, Tampereen kaupungin Hallintopalvelukeskus, halusi opinnäytteen lisäksi muutamia animaatio-ohjeita heidän käyttöönsä sekä kyselyn, joka mittaisi käyttäjien käyttökokemuksia.

Sähköisen reseptin käyttöönotto onnistui hyvin, käyttäjät olivat tyytyväisiä ja Hallintopalvelukeskuksen pyynnöstä tuotetut animaatio-ohjeet ovat olleet aktiivisessa käytössä. Opinnäytteen yhteydessä toteutettuun kyselyyn vastasivat hieman yli puolet Tampereen suun terveydenhuollon hammaslääkäreistä. Tähän kyselyyn olisi kuitenkin täytynyt panna nostaa enemmän, sillä se tuotti toivottua laihemman tuloksen.

Käyttäjät ovat suurimmilta osin tyytyväisiä sähköiseen reseptiin ja sen mukana tulleisiin uusiin toimintoihin Effica Hammashuollossa, mutta kuten yleensä, kehitykselle on tilaa, sillä vähän alle puolet kyselyyn vastanneista olivat melko neutraaleja tämän uudistuksen suhteen.

Asiasanat: sähköiset lääkemääräykset, suun terveydenhuolto, käyttöönotto, uudistukset

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Information Systems
Option of Data Administration for the Health Care Industry

KORKIAINEN, FELIKS:

Commissioning of the Electronic Prescription in Oral Health Care of the City of Tampere

Bachelor's thesis 23 pages, appendices 1 page

May 2013

This Bachelor's thesis delves into the commissioning of the electronic prescription in oral health care of the city of Tampere and how well it was managed, whether or not the users were satisfied with the electronic prescription as a new function and how easy it was to use in their opinion. In addition to the thesis, the client, Central Administration of the city of Tampere, wanted a few animated guides for their use, as well as an inquiry to gauge the users' experiences with the electronic prescription.

The commission itself was a success, the users were satisfied and the animated guides, which were requested by the Central Administration, are in active use. A little more than half of the dentists in oral health care of the city of Tampere responded to the inquiry which was implemented along with the thesis work. However, more of an effort should have been made into making this inquiry as it produced a result which was less than what was desired.

The users were largely satisfied with the electronic prescription and the new features that came along with it to Effica Hammashuolto, but as it usually is with new things such as this, there is room for improvement still, because a little less than half of the inquiry respondents were quite neutral with this reformation.

Keywords: electronic prescription, oral health care, commissioning, reformations

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	SÄHKÖINEN RESEPTI.....	7
2.1	Yleistä	7
2.2	Hyödyt	7
2.2.1	Kokonaislääkitys	8
2.2.2	Yhtenäiset lääketiedot	8
2.3	Lakisääteinen muutos	8
2.4	Tietojen käyttö	9
3	TOIMIKORTTI.....	10
4	SÄHKÖISEN RESEPTIN KÄYTTÖÖNOTTO TAMPEREEN SUUN TERVEYDENHUOLLOSSA	12
4.1	Ostopalveluiden koulutukset.....	13
4.2	Ongelma toimikortin kanssa	14
5	ANIMAATIO-OHJEET	15
5.1	Adobe Captivate	15
5.2	Ohjeet.....	15
5.3	Effica Hammashuolto	17
5.3.1	Yleistä	17
5.3.2	Ominaisuudet	17
6	KYSELY	18
6.1	Sähköisen reseptin helppokäyttöisyys	18
6.2	Käyttäjien tyytyväisyys sähköiseen reseptiin	19
7	POHDINTA.....	20
	LÄHTEET	22
	LIITTEET	23
	Liite 1. Kysely sähköisen reseptin käyttöönotosta Tampereen suun terveydenhuollossa.....	23

ERITYISSANASTO

eResepti	Sähköinen resepti
Reseptikeskus	Sähköisten reseptien keskitetty tietokanta
Reseptiarkisto	Toinen sähköisten reseptien keskitetty tietokanta, jossa pidetään yli 30 kuukautta vanhat sähköiset reseptit
Lääketietokanta	Yhtenäinen tietokanta terveydenhuollon toimipisteille ja apteekeille, joka sisältää lääkkeiden tiedot
KanTa	Kansallinen Terveysarkisto
EfficaHH	Hammashuollon potilastietojärjestelmä
Pegasos	Perusterveydenhuollon potilastietojärjestelmä
Toimikortti	Sähköisen reseptin käyttöön tarvittava sirullinen kortti
Lääketietokeskus	eReseptin lääketietokannan tekninen ylläpitäjä
Hallintopalvelukeskus	Konsernihallinnon hallinto- ja henkilöstöryhmän alaisuudessa toimiva palvelukeskus
Ostopalvelu	Yksityishammaslääkärin tarjoamaa palvelua terveyskeskuksmaksuin
Citrix-palvelu	Ohjelma joka mahdollistaa muiden tietokoneiden etäkäytön
Adobe Captivate	Sähköiseen opetukseen käytetty ohjelma
Screencast	Digitaalinen nauhoite tietokoneen näytön tapahtumista

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoite on perehtyä sähköisen reseptin käyttöönottoon Tampereen suun terveydenhuollossa sekä selvittää kuinka hyvin käyttöönotto on onnistunut. Työssä selitetään yleisesti mikä sähköinen resepti on ja kuinka se on vaikuttanut Tampereen suun terveydenhuoltoon. Lisäksi työ pitää sisällään lyhyen selostuksen EfficaHH:sta sekä sähköisen reseptin käyttöön tarvittavasta toimikortista.

Tarkoitus on selvittää kuinka hyvin käyttöönotto on onnistunut, sekä kuinka tyytyväisiä käyttäjät ovat olleet sähköiseen reseptiin suun terveydenhuollossa.

Työtä varten toteutettiin kysely niille Tampereen kaupungin työntekijöille, keneen tämä sähköisen reseptin käyttöönotto on vaikuttanut. Hyödynnetty on myös Hallintopalvelukeskukselta saatua tietoa ja aineistoa, sekä materiaalia joka tuotettiin työssäoppimisjaksolla.

Työn toimeksiantajana toimii Tampereen kaupungin hallintopalvelukeskus, joka on konsernihallinnon hallinto- ja henkilöstöryhmän alaisuudessa toimiva palvelukeskus.

2 SÄHKÖINEN RESEPTI

Sähköinen resepti, joka tunnetaan myös nimellä eResepti, on lääkemääräys, jonka lääkäri laatii sekä allekirjoittaa sähköisesti. Sähköiset reseptit tallennetaan Reseptikeskukseen, joka on keskitetty tietokanta. Kaikki sähköiset reseptit ja apteekkien tekemät toimitusmerkinnät säilytetään Valtakunnallisessa Reseptikeskuksessa, mutta faksi-, paperi- ja puhelinreseptit ovat poikkeus, eikä niitä tallenneta. Reseptikeskuksessa sähköiset reseptit säilyvät kaksi ja puoli vuotta eli 30 kuukautta, jonka jälkeen ne siirretään Reseptiarkistoon, joka on toinen keskitetty tietokanta. Mikä tahansa apteekki voi toimittaa lääkkeitä Reseptikeskuksen tietojen perusteella. Kela toimii Reseptikeskuksen rekisterinpitäjänä (KanTa, sähköinen resepti) ja Lääketietokeskus sen teknisenä ylläpitäjänä. (Lääketietokeskus, eReseptin lääketietokanta.)

2.1 Yleistä

Sen sijaan, että lääkäri antaisi paperisen reseptin potilaalle, hän antaakin tälle paperisen potilasohjeen, josta näkee määrättyjen lääkkeiden nimet ja annosteluohjeet. Lääkkeen saa myös näyttämällä Kela-korttia, mutta potilasohjeen tarkoitus on helpottaa apteekissa asiointia. Kela-korttia tarvitaan edelleen sairausvakuutuskorvauksen saamiseen. (Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveystieteiden virasto, sähköinen lääkemääräys.)

Vaikka sähköinen resepti on otettu käyttöön, potilaalla on edelleen oikeus saada paperiresepti, mikäli hän kieltäytyy sähköisestä reseptistä. Lisäksi, hänellä on oikeus kieltää hänen reseptitietojensa katselu Reseptikeskuksesta. (KanTa, sähköinen resepti.)

2.2 Hyödyt

Sähköinen resepti mahdollistaa sen, että potilas voi hakea lääkkeensä mistä tahansa apteekista käyttäen Kela-korttiaan, sillä itse resepti tallennetaan Reseptikeskukseen, josta se on aina saatavilla ja voitaisiin sanoa, että tämä on se olennaisin ero paperiseen reseptiin verrattuna. Kaikista sähköisistä resepteistä on saatavilla yhteenveto, josta näkee

heti kaikki potilaan sähköiset reseptit. Reseptien uusiminen apteekkien kautta on mahdollisuus joka pyritään toteuttamaan lähitulevaisuudessa. (KanTa, sähköinen resepti.)

2.2.1 Kokonaislääkitys

Lääkäri voi tarkistaa potilaan kokonaislääkityksen tämän suostumuksella ja välttää lääkkeiden haitallisia päällekkäisyyksiä ja yhteisvaikutuksia. Tämä on siis olettaen, että potilaan kaikki reseptit on tallennettu Reseptikeskukseen, sillä paperireseptejä ei ole tietenkään siellä nähtävillä. Myös proviisori tai farmaseutti voi tarkistaa kokonaislääkityksen potilaan pyynnöstä. Lisäksi potilasta hoitava sairaanhoitaja voi katsoa tämän tietoja Reseptikeskuksessa, mutta tietysti ainoastaan potilaan suostumuksella. (KanTa, sähköinen resepti.)

2.2.2 Yhtenäiset lääketiedot

Kaikilla terveydenhuollon toimipisteillä ja apteekeilla on nyt, sähköisen reseptin käyttöönoton jälkeen, käytössään tiedot jotka perustuvat Lääketietokantaan. Tämä yhtenäinen tietokanta pitää sisällään lääkkeiden toimittamiseen ja määräämiseen tarvittavat tiedot itse lääkkeistä, niiden hinnoista ja korvattavuudesta sekä keskenään vaihtokelpoisista lääkevalmisteista. Lisäksi se sisältää tiedot korvattavista kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista. (KanTa, sähköinen resepti.)

2.3 Lakisääteinen muutos

Sähköinen resepti on pakollinen terveydenhuollon toimintayksiköille, apteekeille ja vastaanottoa pitävälle ammatinharjoittajille, jotka toimivat terveydenhuollon toimintayksiköiden tiloissa. Tämä on määrätty eResepti-laissa eli laissa sähköisestä lääkemääräyksestä ja kaikki apteekit ovatkin jo liittyneet sähköiseen reseptiin, myös julkisen terveydenhuollon on tarkoitus liittyä maaliskuun 2013 loppuun mennessä ja yksityinen terveydenhuolto seuraa perässä seuraavana vuonna. (KanTa, sähköinen resepti.)

Itsenäisille ammatinharjoittajille muualla kuin terveydenhuollon toimintayksiköiden tiloissa toimiville lääkäreille ja hammaslääkäreille käyttöönotto on vapaaehtoista. Myös Ahvenanmaalla tämä on vapaaehtoista terveydenhuollon toimintayksiköille. (KanTa, sähköinen resepti.)

2.4 Tietojen käyttö

Ennen kaikkea tulee muistaa, että tietojen katsomiseen tulee aina pyytää potilaan lupa. Reseptikeskuksesta löytyvä informaatio on hoitavien terveydenhuollon ammattilaisten, apteekissa toimivien farmaseuttien ja proviisoreiden, sekä asianomaisten alojen opiskelijoiden käytettävissä, asioidessasi apteekissa tai terveydenhuollossa. Omia tietojaan on mahdollista päästä katsomaan KanTan eli Kansallisen Terveysarkiston kotisivuilta. (KanTa, sähköinen resepti.)

Siirtyessään Reseptiarkistoon, sähköiset reseptit eivät ole enää apteekkien ja terveydenhuollon käytettävissä. Reseptitietoja voidaan vielä hyödyntää tutkimukseen, lääketurvatoimintaan, valvontaan ja lääkekorvausten maksamiseen vielä kymmenen vuotta sen jälkeen, kun ne on siirretty arkistoon. Kela, Lääkehoidon kehittämiskeskus, aluehallintovirastot, Valvira ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus ovat joitain näistä organisaatioista, joilla on luvat käyttää reseptitietoja näihin aiemmin mainittuihin tarkoituksiin. (KanTa, sähköinen resepti.)

3 TOIMIKORTTI

Toimikortit, jotka tunnetaan myös nimellä varmennekortit, mahdollistavat lääkemääräysten sähköisen allekirjoittamisen sekä terveydenhuollossa toimivien henkilöiden luotettavan tunnistamisen, joka on erittäin tärkeää tietoturvan ja tietosuojan toteuttamiselle terveydenhuollon valtakunnallisissa tietojärjestelmäpalveluissa. (FINeID, terveydenhuollon varmennepalvelut, varmenteet ja palvelut.) Varmennekäytäntö ja -politiikka sekä annetut ohjeet on määritelty tarkkaan ja varmenteen haltija sitoutuu käyttämään terveydenhuollon varmennekorttia ja ammattivarmennetta niiden mukaisesti. (Terveydenhuollon varmennepalvelut, kortinhaltijat.)

Terveydenhuollossa on käytössä kolme eri tyyppistä varmennekorttia: (Terveydenhuollon varmennepalvelut, toimikortit)

- Terveydenhuollon ammattikortti on toimikortti, joka pitää sisällään ammattivarmenteen, jonka Väestörekisterikeskus on myöntänyt terveydenhuollon ammattihenkilölle. (Terveydenhuollon varmennepalvelut, toimikortit.)

KUVA 1. Terveydenhuollon ammattikortti edestä (Valteri, toimikortit)

KUVA 2. Terveydenhuollon ammattikortti takaa (Valteri, toimikortit)

- Terveydenhuollon henkilöstökortti, joka ammattikortin tapaan sisältää varmenteen joka on tarkoitettu muille kuin terveydenhuollon ammattihenkilöstölle. (Terveydenhuollon varmennepalvelut, toimikortit.)

KUVA 3. Terveydenhuollon henkilöstökortti edestä (Valtteri, toimikortti)

KUVA 4. Terveydenhuollon henkilöstökortti takaa (Valtteri, toimikortti)

- Terveydenhuollon toimijakortti on Väestörekisterikeskuksen myöntämä, muulle terveydenhuollon toimijalle suunnattu, varmenteen sisältävä toimikortti. (Terveydenhuollon varmennepalvelut, toimikortit.)

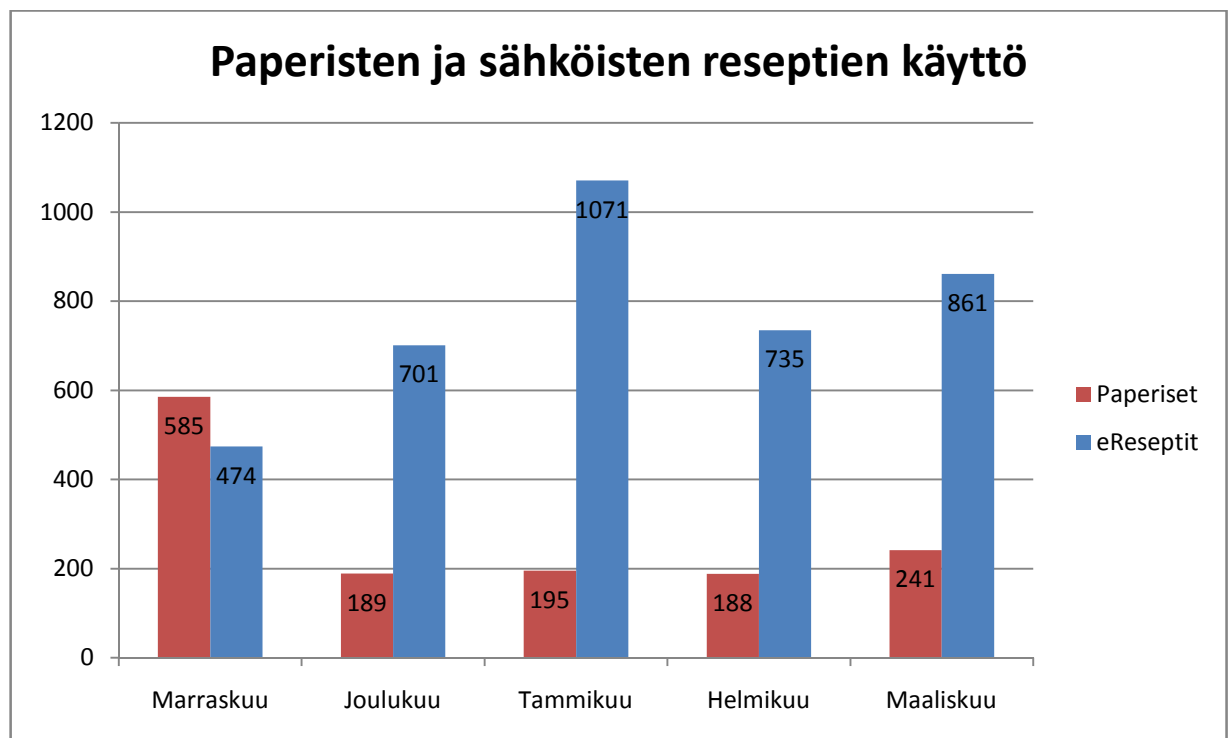
KUVA 5. Terveydenhuollon toimijakortti edestä (Valtteri, toimikortti)

KUVA 6. Terveydenhuollon toimijakortti takaa (Valtteri, toimikortti)

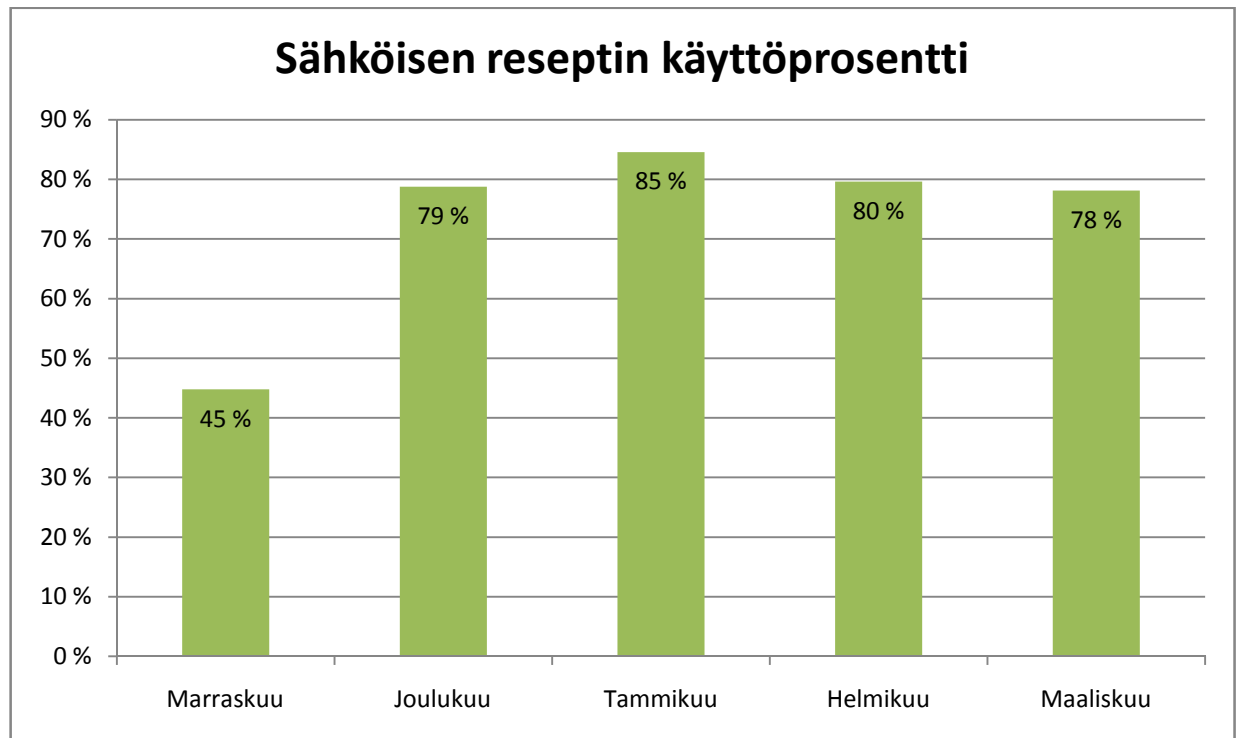
4 SÄHKÖISEN RESEPTIN KÄYTTÖNOTTO TAMPEREEN SUUN TERVEYDENHUOLLOSSA

Sähköinen resepti otettiin käyttöön 8.11.2012 Tampereen suun terveydenhuollossa ja heti ensimmäisen kuukauden aikana sen käyttö oli 45% kaikista tehdyistä resepteistä. Koko suun terveydenhuollon henkilökunnalle pidettiin koulutus 7.11.2012, vain päivää ennen käyttöönottoa, (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Haastattelu 12.3.2013. Haastattelija Korkiainen, F. Tampere.) koska tuolloin pidettiin kuukasikokous ja kaikki olivat paikalla. Suun terveydenhuollossa pidetään kuukausittain kokous johon koko henkilökunta osallistuu. Lisäksi, koska koulutus oli vain päivää ennen, siellä opittu tieto oli kaikilla tuoreessa muistissa käyttöönottopäivänä. Koulutus meni hyvin ja kertaukset pidettiin 14.11.2012 sekä 15.11.2012, joihin sai osallistua halutessaan. (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Lisätietoja. Sähköpostiviesti. Luettu 25.4.2013.)

KUVIO 1. Paperisten ja sähköisten reseptien käyttö

Tulevina viikkoina sähköisen reseptin käyttö jatkoi kasvuaan, yltäen tämän hetkisen huippuunsa tammikuussa 2013, jolloin sen käyttö oli 85% kaikista tehdyistä resepteistä. (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Haastattelu 12.3.2013. Haastattelija Korkiainen, F. Tampere.)

KUVIO 2. Sähköisen reseptin käyttöprosentti

TAULUKKO 1. Paperisen ja sähköisen reseptin käyttö sekä sähköisen reseptin käyttöprosentti

Vuosi	Kuukausi	Paperiset	eReseptit	Reseptit yht.	eResepti %
2012	Marraskuu	585	474	1059	45 %
2012	Joulukuu	189	701	890	79 %
2013	Tammikuu	195	1071	1266	85 %
2013	Helmikuu	188	735	923	80 %
2013	Maaliskuu	241	861	1102	78 %

4.1 Ostopalveluiden koulutukset

Ostopalveluille pidettiin erillinen koulutus 14.11.2012 (Maunu, R. Sovellusasiantuntija. 2013. Lisätietoja. Sähköpostiviesti. Luettu 25.4.2013) ja se sai sähköisen reseptin käyttöön 15.2.2013. (Maunu, R. Sovellusasiantuntija. 2013. Haastattelu 12.3.2013. Haastattelija Korkiainen, F. Tampere.) Osa ostopalveluista käyttää Efficaa etänä Citrixin palvelun kautta ja tämä kyseinen Citrix-puoli sai sähköisen reseptin käyttöön 22.2.2013, heitä koulutettiin 20.2.2013 ja muutamissa vanhoissa ostopalveluissa on käyty erikseen

paikan päällä kouluttamassa. (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Lisätietoja. Sähköpostiviesti. Luettu 26.4.2013.)

4.2 Ongelma toimikortin kanssa

Toistaiseksi vain lääkärit voivat käyttää toimikorttia, koska muilla ei lupaa katsoa potilaan tietoja lääkerekisterikeskuksesta, vaikka kaikilla toimikortti onkin. (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Haastattelu 12.3.2013. Haastattelija Korkiainen, F. Tampere.) Tämä johtuu siitä, että laissa on jäänyt huomioimatta nämä muut käyttäjät. Lakimuutos on nyt tekeillä, eduskunnan tulee vain hyväksyä tämä muutos. (Maunu, R. Sovellusasantuntija. 2013. Lisätietoja. Sähköpostiviesti. Luettu 25.4.2013)

5 ANIMAATIO-OHJEET

Osa opinnäytetyötä oli tuottaa animaatio-ohjeita Hallintopalvelukeskukselle, jotka laitettiin käyttäjien saataville heti sähköisen reseptin käyttöönottopäivänä Tampereen suun terveydenhuollossa.

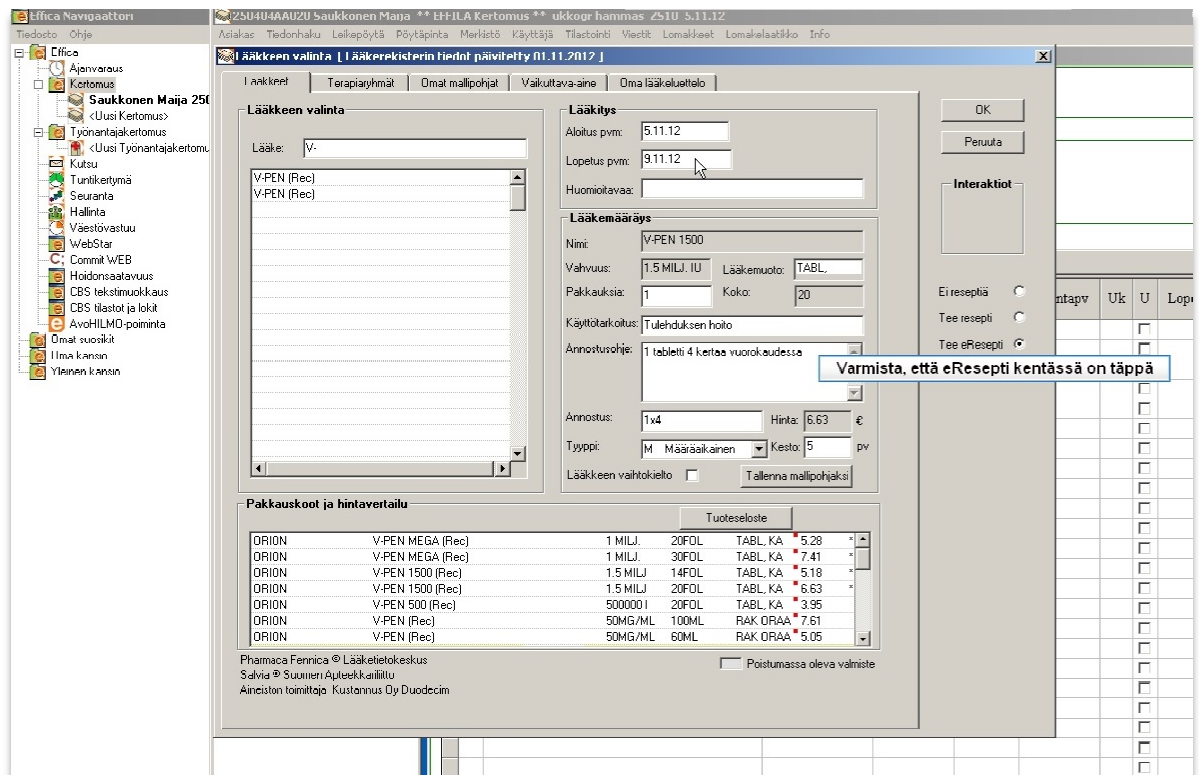
KUVA 7. Animaatio-ohjeen otsikkoruutu

5.1 Adobe Captivate

Adobe Captivate on sähköinen opetustyökalu jonka avulla on mahdollista nauhoittaa tietokoneen näytön tapahtumat ja luoda interaktiivisia tuotedemoja sekä kyselyitä. Ohjelmalla voi myös parantaa PowerPoint-esityksiä lisäämällä niihin interaktiivisia elementtejä ja multimediaa. Ohjelmalla tuotettu sisältö on käytettävissä melkeinpä millä tahansa laitteella. (Adobe, products, Captivate.)

5.2 Ohjeet

Opinnäytetyötä varten tuotetut animaatio-ohjeet ovat screencasteja, jotka tuotettiin Hallintopalvelukeskuksen tiloissa muutamaa päivää ennen sähköisen reseptin käyttöönottoa Tampereen suun terveydenhuollossa yhdessä Maunu, R. Sovellusasantuntijan kanssa.

KUVA 8. Kuvankaappaus animaatio-ohjeesta

Nämä ohjeet luotiin käyttäjien koulutuksen ja oppimisen tueksi ja ne ovat toimineet moitteettomasti. Käyttäjii ohjeistetaan katsomaan niitä, mikäli vastaus heidän ongelmaansa löytyy jostakin näistä ohjeista. Screencastit ovat loistava vaihtoehto tavallisiin ohjeisiin verrattuna, sillä sen sijaan, että käyttäjä joutuisi selaamaan paperinipun läpi löytääkseen vastauksen etsimäänsä ongelmaan, hän voi käynnistää animaatio-ohjeen ja katsoa askel askeleelta kuinka jokin asia tehdään käytännössä, jonka jälkeen hän voi toistaa prosessin itse.

Tuotetut ohjeet ovat selkeitä, helposti ymmärrettäviä ja helppokäyttöisiä. Ne on myös mahdollista laittaa taukotilaan, mikäli käyttäjä haluaa tehdä ohjeen selittämää työtä samalla tai jos käyttäjä ei ymmärtänyt jotain kohtaa, hän pystyy kelaamaan ohjetta taaksepäin ja katsomaan kyseisen kohdan uudelleen. Ohjeet näyttävät minne käyttäjän tulee klikata hiirellään, mitkä tiedot tulee syöttää ja lisäksi miten ja missä järjestyksessä ne voi syöttää. Vaikka Adobe Captivatessa on mahdollista lisätä puhetta screencasteihin, näissä animaatio-ohjeissa on käytetty apuna tekstilaatikkoja, jotka selittävät tiettyjä askeleita. Opinnäytetyötä varten tuotetun kyselyn tulokset osoittavat, että käyttäjät pitivät ohjeita varsin hyödyllisinä, joten ne ovat täyttäneet tarkoituksensa.

5.3 Effica Hammashuolto

Opinnäytetyötä varten tuotetut animaatio-ohjeet löytyvät Effica Hammashuollosta, jossa ne ovat kaikkien käyttäjien saatavilla. Kyseessä on Tiedon (entinen TietoEnator) luoma hammashuollon potilastietojärjestelmä jota on kehitetty yhteistyössä suun terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. (Tieto, julkinen terveydenhuolto, suun terveydenhuolto.)

5.3.1 Yleistä

Järjestelmä on käytössä mm. Helsingissä, Tampereella ja Kirkkonummella, (Apotti hanke, usein kysytyt kysymykset) se tukee työnkulkua ja sen vahvuus on havainnollinen potilaan suun terveydentilan ja hampaiston kirjaaminen, lisäksi visuaalinen käyttöliittymä auttaa esimerkiksi ientaskujen progressiivista seurantaa. (Tieto, julkinen terveydenhuolto, suun terveydenhuolto.)

5.3.2 Ominaisuudet

Hammaskuvantaminen on mahdollista käynnistää suoraan hammaskortilta, eikä kuvien katseluun tarvitse erillistä ohjelmaa, sillä ne näkyvät samassa järjestelmässä. Toteutetut toimenpiteet, kutsut, potilaskertomukset, hoitosuunnitelmat sekä lääketys- ja diagnoosiotiedot kirjataan järjestelmään graafisen hammaskartan lisäksi. Potilaan laskut voidaan tehdä helposti samalla järjestelmällä. (Tieto, julkinen terveydenhuolto, suun terveydenhuolto.)

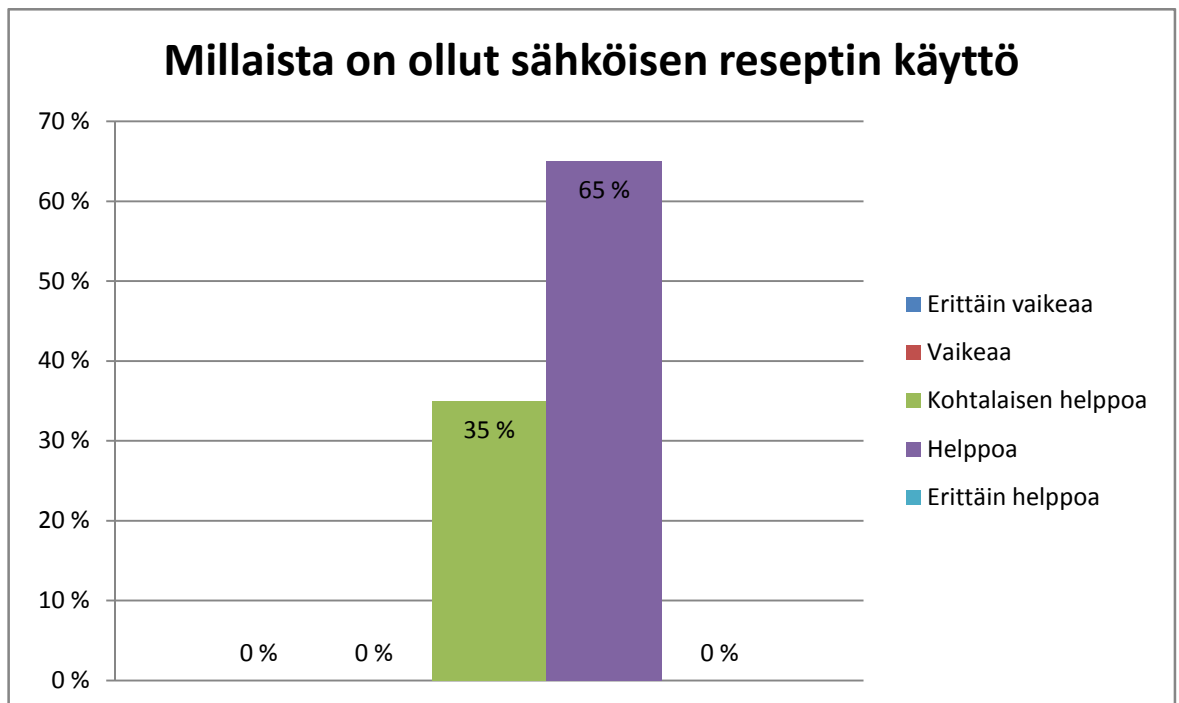
Hoitohistorian lisäksi käytössä on ominaisuuksia, kuten diagnoosilista, laboratoriotiedot ja reseptin kirjoittaminen. Järjestelmää käytetään myös erilaisiin raportteihin, kyselyihin ja tilastointiin. (Tieto, julkinen terveydenhuolto, suun terveydenhuolto.)

6 KYSELY

Kysely toteutettiin Tampereen suun terveydenhuollon hammaslääkäreille, sen tarkoitus oli selvittää heidän tyytyväisyytensä sähköiseen reseptiin sekä kuinka helppokäyttöinen se on ollut heidän mielestään. Hieman yli puolet vastasivat kyselyyn.

6.1 Sähköisen reseptin helppokäyttöisyys

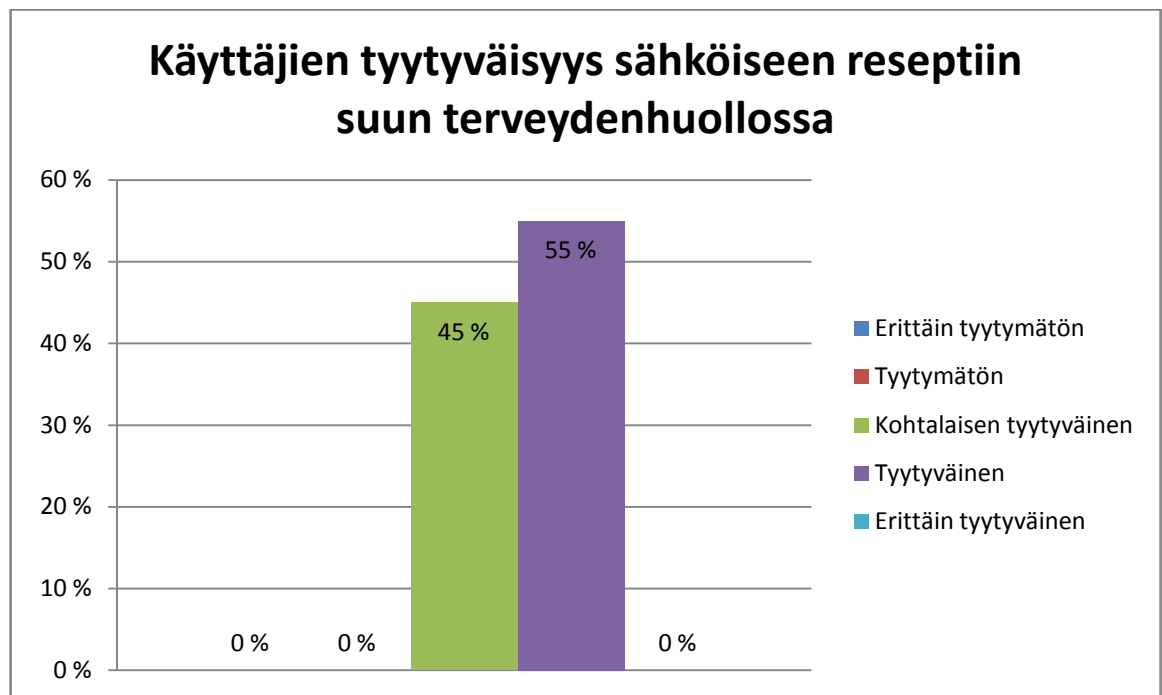
Saatujen vastausten perusteella voidaan todeta, ettei sähköisen reseptin käytössä ole ollut suurempia vaikeuksia. Suurin osa käyttäjistä pitää sähköisen reseptin käyttöä help-
pona ja loput pitävät sitä kohtalaisen helppona. Epäilemättä aina arkipäivinä, työaikoina käytettävissä oleva tukipalvelu sekä aina käyttäjien saatavilla olevat ohjeet ovat olleet merkittäviä tekijöitä tässä asiassa, mutta henkilökunnan koulutuksella, joka pidettiin ennen sähköisen reseptin käyttöönottoa Tampereen suun terveydenhuollossa, on varmasti ollut suurin vaikutus.

KUVIO 4. Kuinka vaikeaa sähköisen reseptin käyttö on ollut käyttäjien mielestä

6.2 Käyttäjien tyytyväisyys sähköiseen reseptiin

Tyytyväisyys on annettujen vastausten perusteella hyvä. Enemmistö käyttäjistä on vastannut olevansa tyytyväinen sähköiseen reseptiin Tampereen suun terveydenhuollossa ja muut ovat vastanneet olevansa kohtalaisen tyytyväisiä. Ottaen huomioon, että edellä mainittu enemmistö on vain hieman laajempi tähän niin sanottuun vähemmistöön verrattuna, voitaisiin pohtia mistä tämä johtuu ja kuinka tätä käyttäjien kohtalaista tyytyväisyyttä olisi mahdollista parantaa.

KUVIO 5. Käyttäjien tyytyväisyys sähköiseen reseptiin suun terveydenhuollossa

On selvää, että helppokäyttöisyydellä on suora vaikutus käyttäjien tyytyväisyyteen, mutta kuinka suuresta ja merkittävästä vaikutuksesta on kyse, on vaikea sanoa ilman laajempaa otantaa, joka on välttämätön luotettavien ja tilastollisesti merkittävien tulosten takaamiseksi.

7 POHDINTA

Sähköisen reseptin käyttöönotto suun terveydenhuollossa oli laaja projekti, mutta tässä vaiheessa voidaan jo turvallisesti sanoa, että se onnistui varsin mainiosti. Kyseessä on merkittävä edistysaskel Tampereen suun terveydenhuollolle, joka tulee helpottamaan tuhansien elämiä.

Tampereen suun terveydenhuollon henkilökunnalle pidetyn koulutuksen ansiosta he olivat valmiita käyttöönottopäivänä ja kuten työssäni mainitsin, tämä kyseinen koulutus pidettiin ainoastaan päivää ennen sähköisen reseptin käyttöönottoa, joka oli mielestäni hyvä, mutta riski veto, sillä jos jokin olisi mennyt pieleen, eikä kyseistä koulutusta oltaisikaan voitu pitää, se olisi hankaloittanut tilannetta merkittävästi. Näin ei kuitenkaan käynyt ja henkilökunnalla oli koulutus tuoreessa muistissa sähköisen reseptin käyttöönottopäivänä.

Käyttöönoton jälkeen tukea on tarjottu tietysti myös puhelimitse, mutta tukipuhelimen lisäksi on tavallisia käyttöohjeita ja vaihtoehtoisesti animaatio-ohjeita, jotka ovat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Nämä edellä mainitut animaatio-ohjeet ovat tuotoksia, jotka tein yhdessä toimeksiantajani ohjaajan kanssa. Henkilökuntaa ohjeistetaan katsomaan näitä ohjeita, ymmärtääkseni ne ovat otettu hyvin vastaan ja monissa tapauksissa ihmiset ovat löytäneet niistä vastaukset kysymyksiinsä.

Sähköisen reseptin käyttöönotto alkoi hyvin, sillä käyttöprosentti jo ensimmäisenä käyttökuukautena oli peräti 45%, joka oli mielestäni rohkaiseva tulos aloituskuukaudelle. Olisi epärealistista odottaa suurempaa käyttöprosenttia heti alusta lähtien, se ei ole edes riippuvainen ainoastaan hammaslääkäreistä, sillä se on potilaan päätös ottaako hän paperisen vai sähköisen reseptin. Vanhemmat ikäluokat saattavat olla hieman vastahakoisempia ottamaan sähköisiä reseptejä kuin nuoremmat ikäluokat, sillä miksi vaihtaa uuteen kun tarjolla on edelleen se vanha ja tuttu paperinen resepti, joka on osoittautunut toimivaksi vaihtoehdoksi menneisyydessäkin.

Minua on kuitenkin ihmetyttänyt se, että toimikortit ovat toistaiseksi ainoastaan hammaslääkäreiden käytettävissä. Ymmärrän, että tämä johtuu siitä kuinka tämä käyttöoikeus on määritelty laissa, mutta se tuntuu vain erikoiselta, että kenelläkään muulla ei ole

nyt oikeutta käyttää toimikorttiaan suun terveydenhuollossa vain koska laissa ei olla huomioitu muuta henkilöstöä. Tämä on vain yksi niistä asioista joissa ei voida joustaa vaikka terve järki sen sallisi. Voin vain kuvitella kuinka paljon tämä on haitannut työtehokkuutta ihan vain sen vuoksi, ettei kukaan muu kuin hammaslääkäri voi hoitaa työtehtäviä jotka vaativat toimikorttia.

Pitäen mielessä sähköisen reseptin korkean käyttöprosentin, mielestäni on loistavaa kuinka käyttäjät arvioivat kyselyssä sen käytettävyyden helpoksi tai kohtalaisen helpoksi. Tämä osoittaa, että sähköisen reseptin koulutus sekä tuotetut ohjeet ovat tehneet tehtävänsä hienosti.

Kyselyn vastausten perusteella käyttäjät ovat melko tyytyväisiä sähköiseen reseptiin. Enemmistö on tyytyväinen, mutta tästä huolimatta on monia jotka suhtautuvat tähän neutraalisti. Onko kyse siitä kuinka sähköinen resepti on toteutettu EfficaHH:ssa, onko ongelma itse EfficaHH:ssa vai onko kyse jostain aivan muusta? Kuinka tyytyväinen käyttäjä voi loppujen lopuksi olla tähän uuteen ominaisuuteen, jos ei rakasta työtään tai on menettänyt intonsa vuosien varrella? Se on mahdollista. Helppokäyttöisyys lisää tyytyväisyyttä vain tiettyyn pisteeseen asti, mutta sen jälkeen täytyy löytää muita keinoja. Kenties nykyinen ulkoasu on vain liian vanhanaikainen ja harmaa tai kenties sähköistä reseptiä koskeva lainsäädäntö on liian monimutkaista, mutta se onkin yksityisyytemme hinta. Pientenkin muutosten tekeminen on suurempi projekti kuin voisi kuvitella. Tärkeintä on varmaan kuitenkin se, ettei kukaan ollut tyytymätön sähköiseen reseptiin.

LÄHTEET

Adobe, products, Captivate. Luettu 14.5.2013.

<http://www.adobe.com/fi/products/captivate.html>

Apotti kotisivu, Apotti hanke, usein kysytyt kysymykset. Luettu 25.3.2013.

<http://www.hel.fi/hki/apotti/fi/Apotti-hanke/FAQ>

FINeID, terveydenhuollon varmennepalvelut,, toimikortit, varmenteet ja palvelut, varmennekortti. Luettu 25.3.2013. <http://fineid.fi/default.aspx?id=316>

Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveysvirasto, sähköinen lääkemääräys. Luettu 24.3.2013. <http://www.hel.fi/hki/Terke/fi/Terveyspalvelut/eresepti>

KanTa, sähköinen resepti. Luettu 20.3.2013. ja 22.3.2013. <http://www.kanta.fi/eresepti-esittely>

Lääketietokeskus, lääketieto, lääketietokannat, eReseptin lääketietokanta. Luettu 20.4.2013. <http://www.laaketietokeskus.fi/laaketieto/laaketietokannat/ereseptin-laaketietokanta>

Maunu, R. Sovellusasiantuntija. 2013. Haastattelu 12.3.2013. Haastattelija Korkiainen, F. Tampere.

Maunu, R. Sovellusasiantuntija. 2013. Lisätietoja. Sähköpostiviesti. Luettu 25.4.2013.

Terveydenhuollon varmennepalvelut, kortinhaltijat, toimikortit. Luettu 4.4.2013. <http://www.valtteri.fi/kortinhaltijat/toimikortit>

Terveydenhuollon varmennepalvelut, kortinhaltijat. Luettu 15.4.2013. <http://www.valtteri.fi/kortinhaltijat>

Tieto, julkinen terveydenhuolto, suun terveydenhuolto. Luettu 25.3.2013. <http://www.tieto.fi/toimialat/healthcare-and-welfare/julkisen-terveydenhuollon-tietojarjestelmat/suun-terveydenhuollon-potilastietojarjestelma-ja-hammaskuvantaminen>

Valtteri, Terveydenhuollon ammattikortti edestä. Luettu 4.4.2013.

Valtteri, Terveydenhuollon ammattikortti takaa. Luettu 4.4.2013.

Valtteri, Terveydenhuollon henkilöstökortti edestä. Luettu 4.4.2013.

Valtteri, Terveydenhuollon henkilöstökortti takaa. Luettu 4.4.2013.

Valtteri, Terveydenhuollon toimijakortti edestä. Luettu 4.4.2013.

Valtteri, Terveydenhuollon toimijakortti takaa. Luettu 4.4.2013.

<http://www.valtteri.fi/kortinhaltijat/toimikortit>

LIITTEET

Liite 1. Kysely sähköisen reseptin käyttöönotosta Tampereen suun terveydenhuollossa

Kysely sähköisen reseptin käyttöönotosta Tampereen suun terveydenhuollossa

- 1) Oletko tehnyt sähköisiä reseptejä?
  1. Kyllä
  2. En

- 2) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, voit ohittaa tämän kysymyksen.
Miksi et ole tehnyt sähköistä reseptiä?
  1. Käyttäjistä johtuva syy
  2. Asiakkaasta johtuva syy

- 3) Oletko ollut käyttäjänä tyytyväinen sähköiseen reseptiin suun terveydenhuollossa?
  1. Erittäin tyytymätön
  2. Tyytymätön
  3. Kohtalaisen tyytyväinen
  4. Tyytyväinen
  5. Erittäin tyytyväinen

- 4) Millaista sähköisen reseptin käyttö on mielestäsi?
  1. Erittäin vaikeaa
  2. Vaikeaa
  3. Kohtalaisen helppoa
  4. Helppoa
  5. Erittäin helppoa

- 5) Ovatko sähköisen reseptin ohjeet olleet hyödyllisiä?
  1. Kyllä
  2. Ei

